

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 vtrum iustitia, iudicum, & veritas sint comires iuramenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

origine & ex fine. Ex origine quidē, quia iuramentum est introductum ex fide, qua homines credunt Deum habere infallibilem veritatem, & vniuersalē omnium cognitionē, & prouisionē. Ex fine autem, quia iuramentum inducitur ad iustificandum hoīes, & ad finendum controuersias, vt dicitur ad Heb. 6. sed iuramentum cedit in malum alicui ex eo qd male vti eo, sine necessitate, & cautela debita. Videtur n. parum reuerentiam habere ad Deum, qui cum ex leui causa testem inducit: quod non praelu meret etiā de aliquo viro honesto. Imminet etiā periculum periri, quia de facili homo in verbo delinquit, secundū illud Iacob. 3. Si quis in verbo non offendit, hic perfectus est vir. Vnde & Eccl. 23. dicitur, Iurationi non assuefacit os tuum: multi enim casus in illa.

Ad PRIMVM ergo dicendū, qd Hierony. super Matt. dicit. Considera, qd Saluator nō per Deum iurare prohibuit, sed per cēlum, & terram. Hāc enim per elementa iurandi pessimam consuetudinem habere Iudaei noscuntur. Sed ista responsio non sufficit, quia Iacob. ad didit. Neque per aliud quodcūque iuramentum, & ideo dicendū est, quod (sicut Aug. dicit in lib. de mendacio) qd Apostolus in epistolis suis iurans, ostendit quomodo accipiendum esset, quod dictum est. Dico vobis non iurare omnino, ne scilicet iurando ad facilitatem iurandi perueniatur, & ex facilitate iurandi ad consuetudinem, & a consuetudine in periurium decidatur. & ideo non inuenitur iurasse nisi scribens, ubi consideratio cautiō non habet linguam praeipitem.

Ad SECVNDVM dicendū, qd sicut Aug. dicit in lib. de serm. Dñi in monte, Si iurare cogers, scias de necessitate venire infirmitatis eorum quibus aliquid iurades, quia utique infirmitas malum est. Itaq; non dixit: Quod amplius est, malum est. Tu n. non malum facis, qui bene uteris iuratione, ut alteri persuadeas quod utiliter persuadeas: sed a malo illius, cuius infirmitate iurare cogers.

Ad TERTIVM dicendū, qd ille qui iurat, non tenet Deum: quia nō implorat diuinum auxilium absque utilitate, & necessitate. Præter. Non exponit se alicui periculo, si Deus testimonium adhibere non fuerit in presenti. Adhibebit autem pro certo testimonium in futuro, quando illuminabit abscondita tenebrarum, & manifestabit consilia cordium, ut dicitur ad Corint. 4. Et illud testimonium nulli iuranti deficiet uel pro eo, uel contra eum.

ARTICVLVS III.

Utrum conuenienter ponantur tres comites iuramenti, videlicet iustitia, iudicium, & veritas.

AD TERTIVM sic proceditur. Vt, qd inconuenienter ponantur tres comites iuramenti, videlicet iustitia, iudicium, & veritas. Ea n. quorū unum includit in altero, nō sunt cōpumeranda tanq; diuersa: sed horū trium unū includitur in altero, quia veritas est pars iustitiæ, & secundum Tullium. Iudicium autem est actus iustitiæ, ut supra habitum est: ergo inconuenienter ponuntur tres comites iuramenti.

¶ 2. Præter. Multa alia requiruntur ad iuramentum, s. deuotio, & si-

des, per quam credamus Deum oīa scire, & mentiri non posse: ergo uidetur, qd insufficienter tres comites iuramenti enumerantur.

¶ 3. Præter. Hęc tria in quolibet opere humano requirēda sunt. Nihil n. debet fieri contra iustitiam, aut veritatem, aut sine iudicio, secundum illud ad Tim. 5. Nihil facias sine praeiudicio, id est, sine precedenti iudicio: ergo hęc tria non magis debent associari iuramento, quam alijs humanis actibus.

SED CONTRA est, quod dicitur Hier. 4. Iurabis, Viuit dñs, in veritate, in iudicio, & in iustitia: quod exponens Hierony. dicit, Animaduertendum est, qd in iurando hos habet comites. s. veritatem, iudicium, & iustitiam.

RESPON. Dicendum, qd sicut supra dictum est, iuramentum nō est bonum, nisi ei qui bene utitur iuramento. Ad bonum autē usum iuramenti duo requiruntur. Primò quidem, qd aliquis non leuiter, sed ex necessaria causa, & discretē iuret: & quantum ad hoc requiritur iudicium, s. discretio-

nis ex parte iurantis. Secūdo, quantum ad id, quod per iuramentum confirmatur, ut. l. neque sit falsum, neque sit aliquid illicitum: & quantum ad hoc requiritur veritas, per quam aliquis iuramento confirmat quod verum est: & iustitia, per quam confirmat quod licitum est. Iudicio autem caret iuramentum incautum: veritate autem iuramentum mendax: iustitia autem iuramentum iniquum, siue illicitum.

AD PRIMVM ergo dicendū, qd iudicium nō sumitur hic pro executione iustitiæ, sed pro iudicio discretio-

AD SECVNDVM dicendū, quod deuotio, & fides, & omnia huiusmodi, quæ exiguntur ad debitū modum iurandi, intelliguntur in iudicio. Alia enim duo pertinent ad rem, de qua iuratur, ut dictū est. Quamuis possit dici, qd iustitia pertinet ad causam, per quam iuratur.

AD TERTIVM dicendū, qd in iuramento est periculū magnum, tum propter Dei magnitudinem, cuius testimonium inuocatur: tum etiam propter labilitatem linguæ humanæ, cuius uerba iuramento confirmantur. Et ideo huiusmodi magis requiruntur ad iuramentum, quam ad alios humanos actus.

ARTICVLVS IIII.

Utrum iurare sit actus religionis, siue latriæ.

AD QVARTVM sic proceditur. Vt, qd iuramentū nō sit actus religionis, siue latriæ. Actus n. latriæ sunt circa aliqua sacra, & diuina: sed iuramenta adhibentur circa controuersias humanas, ut Apost. dicit ad Heb. 6. ergo iurare non est actus religionis, seu latriæ.

est de re mala & iniusta quandoque, vt de adulterio factō, &c. & ppter hoc auctor in responsione ad secundū, & in 3. Sentē. dist. 39. refert iustitiā ad causā. Si autē intelligatur, vt ad finē ubi adesse debent, sic iustitia relata ad rē, nō est comes, nisi in iuramento promissorio, in quo oportet, qd homo iuret de re iusta: alioquin iuramentum nō est. Et hęc prima assignatio ad adequatū sit iuramento, ac per hoc verior videatur, quia tamen secundū 22. q. 2. c. Animaduertendum est, qd iuramentum necessarium exprimit quod ad hoc iuramentū promissoriū exigit materia iustam, & sermones morales, vtilitatis causa sunt: ideo auctor istam secundam assignationē hic praeiudicat. & illius solius in corpore meminit. In hac siquidē explicat radice solutiōnis multarū qōnum valde vtiliū in moralibus

Et habetur 22. q. 2. c. Animaduertendum.

Ar. preced.

In corp. art.

In corp. art.

Super quest. octuage simonona articuli quintum.

IN art. 4. & 5. simul eiusdem qō. dubiū occurrit. Quomodo iuramentum se habeat ad verum, quod iuramento firmatur, an scilicet ut finis, an ut ad finem. Et quidem quod iuramentum nō sit finis veri-

clare